

POSTANOWIENIE

Dnia 24 lutego 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Pawłyszcz

w Izbie Karnej, na posiedzeniu 24 lutego 2026 r. bez udziału stron,
na skutek wniosku sędziego Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie
M.B.

o ponowne rozpoznanie wniosku oskarżyciela prywatnego M. M.
o stwierdzenie niespełnienia przez sędziego wymogów niezawisłości i
bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu i jego
postępowania po powołaniu
w sprawie VI Kz 993/25,

**na podstawie art. 41 § 2 k.p.k. pozostawia bez rozpoznania
wniosek prokuratora M.K. o wyłączenie sędziów Sądu
Najwyższego Dariusza Pawłyszcz, Jacka Greli, Grzegorza
Pastuszko i Ewy Stefańskiej.**

UZASADNIENIE

Prokurator wniósł o wyłącznie 4 sędziów z pięcioosobowego składu,
ponieważ:

1) osoby te nie mogą tworzyć i nie tworzą sądu realizującego prawo do sądu
ustanowionego ustawą, niezależnego, bezstronnego i niezawisłego,
a w konsekwencji nie mogą orzekać;

2) nie respektują Konstytucji RP oraz prawa unijnego i orzeczeń trybunałów europejskich, czego przejawem było ubieganie się o stanowiska sędziów SN, jak i przystępowanie przez nich do rozpoznawania spraw.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o wyłączenie sędziego, zgłoszony po rozpoczęciu przewodu sądowego, pozostawia się bez rozpoznania (art. 41 § 2 k.p.k.). Przepis wprost dotyczy sędziego zasiadającego w składzie rozpoznającym sprawę na rozprawie. Dlatego w doktrynie przeważa teza o nieograniczonej czasowo możliwości złożenia wniosku o wyłączenie sędziego w sprawach rozpoznawanych na posiedzeniu. Jednak praktyka działania części prokuratorów wykazała błędność tej tezy. Ustawodawca nie przewidział, że celem prokuratora może być uniemożliwienie rozstrzygnięcia kwestii incydentalnej, tj. wniosku o wyłączenie sędziego mającego rozpoznać zażalenie na pozostawienie bez rozpoznania prywatnego aktu oskarżenia. Oczwistym celem art. 41 § 2 k.p.k. jest zapobieżenie paraliżowaniu postępowania wnioskami o wyłączenie sędziego. W przypadku wyznaczenia posiedzenia przepis należy stosować zgodnie z jego celem i pozostawiać bez rozpoznania wnioski mające na celu jedynie uniemożliwienie odbycia posiedzenia.

Skład, który prokurator usiłował wyłączyć, nie ma rozpoznać sprawy karnej, lecz sprawę incydentalną: wniosek o wyłączenie sędziego wyznaczonego do rozpoznania zażalenia na pozostawienie bez rozpoznania prywatnego aktu oskarżenia. Wniosek prokuratora nie wskazuje okoliczności, o których mowa w art. 40 lub 41 § 1 k.p.k., lecz kwestionuje uprawnienie sędziów objętych wnioskiem do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości, co pozostaje poza kognicją Sądu Najwyższego (art. 29 § 3 ustawy o Sądzie Najwyższym), sądów powszechnych (art. 42a § 2 Prawa o ustroju sądów powszechnych), sądów administracyjnych (art. 5 § 1b Prawa o ustroju sądów administracyjnych) i sądów wojskowych (art. 23a § 2 Prawa o ustroju sądów wojskowych). Przy tym powyższe przepisy nie wprowadziły nowych norm, gdyż wynikają one wprost z art. 180 ust. 1 i 2 Konstytucji RP. Sąd może pozbawić lub zawiesić prawo i obowiązek sędziego pełnienia służby tylko w przypadkach określonych w ustawie i nie może przyjąć za przesłankę wyłączenia sędziego tezy zakładającej niemożność udziału w składzie sądu ustanowionego ustawą.

Powołane wyżej przepisy ustaw ustrojowych sądownictwa zostały ustanowione ustawą z dnia 20 grudnia 2019 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw. Z preambuły tej ustawy wynika, że jej celem było jedynie potwierdzenie norm wynikających z Konstytucji, a które to normy zaczęły być kwestionowane dopiero bezpośrednio przed uchwaleniem ustawy. Wniosek o wyłączenie sędziego nieoparty na okolicznościach z art. 40 lub 41 § 1 k.p.k. nigdy nie może zostać uwzględniony, a tym samym wniosek taki służy jedynie uniemożliwieniu odbycia posiedzenia. Dlatego wniosek taki pozostawia się bez rozpoznania na podstawie art. 41 § 2 k.p.k., zastosowanego do posiedzenia.

Na podstawie art. 30 k.p.k. o pozostawieniu wniosku bez rozpoznania orzeka sąd jednoosobowo, a sprawozdawca nie podlega wyłączeniu na podstawie art. 42 § 4 k.p.k., ponieważ przepis ten dotyczy orzekania „w kwestii wyłączenia”, a nie o niedopuszczalności rozpoznania wniosku o wyłączenie (zob. postanowienie SN z 21 lipca 2011 r., I KZP 6/11, J. Kosonoga w: Kodeks postępowania karnego. Tom I. Komentarz do art. 1-166, red. R.A. Stefański, S. Zabłocki, Lex 2017, art. 41, teza 73-74; M. Rogacka-Rzewnicka w: Kodeks postępowania karnego. Komentarz do wybranych przepisów, red. D. Szumiło-Kulczycka, Lex 2022, art. 41, teza 3; H. Paluszkiwicz w: Kodeks postępowania karnego. Komentarz, red. K. Dudka, Warszawa 2023, art. 41, teza 11; D. Świecki w: Kodeks postępowania karnego. Tom I. Komentarz aktualizowany, red. D. Świecki, Lex 2025, art. 41, teza 19; W. Jasiński w: Kodeks postępowania karnego. Komentarz, red. J. Skorupka, wyd. 7, Legalis 2026, art. 41, Nb 20).

[J.J.]

[a.ł]

Dariusz Pawłyszcz